

Yttrande

Datum
2013-10-16
Ert datum
2013-09-30

Vårt dnr
063/2013-4.1.1.
Ert dnr
4.6.18-4470/13

Sidnr
1(2)

Jordbruksverket
Regelenheten
Heléne Ström
551 82 Jönköping

Ansökan om marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade nejlikan SHD-27531-4 (C/NL/13/01)

Yttrande

Gentekniknämnden har inte identifierat några potentiella hälso- eller miljörisker till följd av en eventuell import av den genetiskt modifierade nejlikan SHD-27531-4. Buketterna kommer att märkas vilket gör det möjligt för konsumenten att välja bort den genetiskt modifierade nejlikan om de så önskar. Nämnden anser att det inte finns några etiska hinder för ett marknadsgodkännande.

Bakgrund

Företaget Suntory Holdings Ltd har lämnat in en ansökan om marknadsgodkännande av en färgförändrad nejlika till den behöriga myndigheten i Nederländerna. I sin bedömningsrapport har den nederländska myndigheten föreslagit att nejlikan ska få släppas ut på marknaden. Nämnden har tidigare yttrat sig över import av färgförändrade genetiskt modifierade nejlikor och hade då inga invändningar mot ett marknadsgodkännande.

Antocyaniner är naturliga pigment som gör att blommor och bär får olika röda, blå och lila nyanser. Det finns flera olika typer av dessa ämnen bland annat pelargonidin, cyanidin och delphinidin. Den konventionella nejlika som modifierats producerar företrädesvis pelargonidin vilket ger den en rosaaktig färg. Nejlikan SHD-27531-4 har tillförts två gener vilket gör att den till största delen producerar delphinidin och högre halter av cyanidin än den omodifierade nejlikan. Det gör att den modifierade nejlikans kronblad blir röd-lila. Delphinidin och cyanidin finns naturligt i till exempel svarta vinbär och blåbär. De gener som gör den modifierade nejlikans kronblad röd-lila styrs av blomspecifika startsekvenser, vilket gör att generna endast är aktiva i blomman.

Nejlikan har även tillförts en gen som gör den tolerant mot ALS-inhiberande herbicider. Denna typ av herbicider används dock inte vid produktionen av nejlikan utan enbart som selekterbar markör vid modifieringen.

Inom EU är redan två färgförändrade nejlikor marknadsgodkända. Företaget föreslår att nejlikan SHD-27531-4 ska märkas på samma sätt som dessa. Det innebär att buketterna märks:

"This product is a genetically modified carnation and is not for human or animal consumption nor for cultivation."

Den genetiskt modifierade nejlikan SHD-27531-4 odlas i Colombia.

Överväganden

Nejlikor saknar vegetativa förökningsorgan som knölar, lökar eller liknande och har därför ingen möjlighet att sprida sig på detta sätt. Genom traditionell förädling har flera av nejlikans ståndare (som producerar pollen) omvandlats till kronblad. Det

innebär att både pollenproduktionen och tillgängligheten för pollinerande insekter i de odlade formerna är nedsatt. Vid en eventuell pollinering kommer fröet inte att hinna mogna innan snittnejlikan dör. Det är därför inte sannolikt att nejlikan skulle sprida sig via frön. Hybrider mellan odlade former och vilda nejlikarter har aldrig observerats.

Sammantaget gör detta att risken för att de importerade snittblommorna skulle sprida sig och få negativa konsekvenser för miljön är försumbar.

De tillförda generna kodar för proteiner som är vanliga i växtvärlden och de har inga likheter med kända toxiska eller allergena ämnen.

Färgförändrade nejlikor med liknande modifieringar har odlats och importerats till bland annat EU utan att några negativa effekter på hälsa eller miljö har rapporterats.

Etisk bedömning

Gentekniknämnden anser att import, distribution och försäljning av den genetiskt modifierade nejlikan som snittblomma inte innebär någon risk för människors och djurs hälsa eller för miljön.

Märkningen gör att de konsumenterna som vill undvika genetiskt modifierade produkter har möjlighet att göra så. Samtidigt kan de konsumenterna som vill köpa röd-lila nejlikor och inte har några invändningar mot att de är genetiskt modifierade göra det.

Samhällsnyttan med prydnadsväxter i allmänhet skulle kunna ifrågasättas då de varken används som livsmedel eller foder. Det finns dock både kulturella och ekonomiska värden i mångfalden av prydnadsväxters färg och form.

Då risken för negativa hälso- eller miljöeffekter till följd av en eventuell marknadsintroduktion är försumbar och konsumenterna har möjlighet att själva välja om de vill köpa nejlikan eller inte anser nämnden att det inte finns några etiska hinder för ett marknadsgodkännande.

Beslut i detta ärende har efter föredragning av kanslichefen Marie Nyman fattats av ledamöterna Birgitta Eilemar, Pyy Niemi (särskilt yttrande, se bilaga 1), Kew Nordqvist (skiljaktig, se bilaga 2), Josef Fransson, Nils Uddenberg, Rishi Bhalerao, Tina D'Hertefeldt, Anna Tunlid, Sten Stymne och Gisela Dahlquist samt tjänstgörande ersättarna Johan Hultberg och Tuve Skånberg. Vid ärendets slutliga handläggning utan att delta i avgörandet deltog även ersättaren Gunnar Johanson samt tjänstemännen Jenny Carlsson och Birgit Postol.

Birgitta Eilemar

Marie Nyman

Särskilt yttrande av ledamoten Pyry Niemi (S)

Eftersom det inte är klarlagt ifall lantarbetarna som finns i produktionen av nejlilan har en säker arbetsmiljö lämnar vi Socialdemokrater ett särskilt yttrande.

Ledamoten Kew Nordqvist (MP) är skiljaktig och anför följande:

Denna nejlika är genetiskt modifierad för att enbart ge blomman färgen röd-lila och alltså inte ge resistens mot vare sig herbicider eller insektsangrepp.

Det är också bra att produkten märks, så att konsumenten kan göra ett medvetet val, något vi efterfrågat för andra genetiskt modifierade produkter.

Vi anser att GMO-odling utgör ett hot mot den biologiska mångfalden och vill inte se någon GMO-odling. Eftersom vi inte vill se en GMO-gröda i Sverige, kan vi rimligen inte heller se en sådan gröda odlas någon annanstans heller, i detta fall Colombia.

Därför vill vi inte ge ett marknadsgodkännande av den genetiskt modifierade nejlikan SHD-27531-4.